

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

POSLANECKÉ KLUBY

„Poslanci a senátoři vykonávají svůj mandát osobně v souladu se svým slibem a nejsou přítomni vázání žádnými příkazy.“

(Čl. 26 Ústavy ČR)

Ústava České republiky vychází z principu **volného mandátu zákonodárců**, jehož obsah je definovaný Ústavou ČR (*viz rámeček*). Zákonodárci tedy nejsou při svém rozhodování, zejména při hlasování, nijak po právní stránce vázání, a to ani ze strany voličů, ani ze strany politické strany nebo klubu, kterého jsou členem. Takový mandát by se nazýval imperativním.

V situaci, kdy rozhodující význam při parlamentním hlasování má i váha jednoho hlasu, je důležité, jakým způsobem **politická strana** uplatňuje stranickou disciplínu svých zákonodárců. Na druhé straně platí, že i když poslanec opustí stranu, za níž byl zvolen, zůstává mu poslanecký mandát do konce volebního období. Vztah poslanců (resp. senátorů) k aparátu politické strany se rovněž významně promítá do charakteru stranického systému. Vázanost poslaneckého mandátu na politickou stranu ale zůstává výhradně kategorií politickou, nikoli právní.

Politické strany vytvářejí za tímto účelem **parlamentní frakce**, v českém politickém prostředí nazývané poslanecké (resp. senátorské) kluby. Jejich existence zejména vládním stranám usnadňuje kontakt mezi vládou a jejími poslanci. Na půdě poslaneckých klubů se sjednocují postoje k projednávaným návrhům zákonů a dochází k rozdělení

politické agendy mezi jednotlivé poslance, což přispívá k jejich větší odborné specializaci.

POSLANECKÉ KLUBY

Činnost poslaneckých klubů vymezuje jednacím řádem Poslanecké sněmovny. Poslanci se mohou sdružovat v klubech podle příslušnosti k politickým stranám nebo hnutím, za něž kandidovali ve volbách. Zákonodárci příslušející k jedné politické straně však mohou vytvořit pouze jeden poslanecký klub. Stejně tak smí být poslanec členem pouze jednoho poslaneckého klubu.

Pro ustavení klubu je zapotřebí minimálně tří poslanců. Pokud během volebního období poklesne počet jeho členů pod toto stanovené kvórum, poslanecký klub zanikne. Klub si volí své funkcionáře (především předsedu a alespoň jednoho místopředsedu), kteří jednají jménem klubu a zastupují ho v dalších orgánech Sněmovny. Klub pak písemně oznámí sekretariátu předsedy Sněmovny název klubu, jméno a příjmení předsedy klubu a jména a příjmení místopředsedů klubu. Navíc je třeba, aby klub uvedl v jakém pořadí místopředsedové zastupují v nepřítomnosti předsedu klubu. Spolu s tímto oznámením je zaslán i jmenný seznam členů klubu.

Každý poslanecký klub má tyto povinnosti i během volebního období. V jeho průběhu musí označovat jména poslanců, kteří přestali být členy klubu nebo se naopak stali novými členy klubu. Pokud se poslanec rozhodne z klubu vystoupit, oznámí to písemně předsedovi Sněmovny. Poslanec má tedy možnost bez ohrožení svého mandátu vystoupit z poslaneckého klubu nebo z politické strany, za niž

Přehled poslaneckých klubů a jejich předsedů (stav: listopad 2024)

Poslanecký klub	Předseda	Počet členů
ANO 2011	Alena Schillerová	71
ODS	Marek Benda	35
STAN	Josef Cogan	33
KDU-ČSL	Aleš Dufek	22
SPD	Radim Fiala	20
TOP 09	Jan Jakob	14
Piráti	Jakub Michálek	4

ve volbách kandidoval. Může se poté stát nezávislým (tzv. **nezařazený poslanec**), vstoupit do klubu jiné strany nebo dokonce s jinými poslanci založit klub nový. „Sankce“ za opuštění frakce nebo strany se omezují pouze na zhoršení materiálního a informačního zabezpečení nezařazeného poslance ve srovnání s poslancem – členem frakce. Jednací řád také částečně omezuje vytvoření nového klubu. Frakce, kterou vytvoří poslanci příslušní k jiné politické straně nebo poslanci nezařazení, nemá nárok na poměrné zastoupení v orgánech Poslanecké sněmovny, pokud Sněmovna nerozhodne jinak. Takový klub rovněž nemá nárok na příspěvek z rozpočtu, který získávají jiné kluby.

FINANCOVÁNÍ ČINNOSTI POSLANECKÝCH KLUBŮ

Jednací řád Poslanecké sněmovny také vymezuje základní pravidla pro vytvoření zázemí nezbytného pro činnost klubů. Kluby mají právo používat ke své činnosti místnosti v prostorách Sněmovny, včetně potřebných technických prostředků. V praxi se jedná o to, že každý klub disponuje několika přidělenými místnostmi, které jsou vybaveny potřebnou výpočetní a telekomunikační technikou.

Pro chod poslaneckých klubů je rovněž podstatné to, že získávají **finanční příspěvky**. Usnesením z roku 2021 Poslanecká sněmovna schválila měsíční příspěvek poslaneckým klubům ve výši 27 000,- Kč na každý klub a 5 845,- Kč na každého člena klubu. Nevládní politické strany jsou navíc zvýhodněny tím, že příspěvek určený jejich klubu se násobí koeficientem 1,3. Peníze jsou poskytovány z rozpočtu Kanceláře Poslanecké sněmovny. Kluby jsou povinny vést evidenci vydaných finančních prostředků. Peněžní deník o čerpání poskytnutého příspěvku předkládají kluby pololetně nebo při zániku klubu.

Příspěvek ze státního rozpočtu poslaneckým klubům (stav: listopad 2024)

Poslanecký klub	Počet členů	Měsíční příspěvek klubu
ANO 2011	71	566 529,00 Kč
ODS	35	231 575,00 Kč
STAN	33	219 885,00 Kč
KDU-ČSL	22	155 590,00 Kč
SPD	20	178 980,00 Kč
TOP 09	14	108 830,00 Kč
Piráti	4	50 396,00 Kč

SHRNUTÍ

- Poslanci nejsou při svém rozhodování vázáni žádnými příkazy
- Poslanci se sdružují do parlamentních frakcí (poslanecké a senátorské kluby)
- Činnost poslaneckých klubů upravuje jednací řád Sněmovny
- Pro ustavení poslaneckého klubu je zapotřebí minimálně tří poslanců
- Poslanecké kluby získávají pro svoji činnost finanční příspěvek z rozpočtu Kanceláře Poslanecké sněmovny